

Lietuvos ŽINIOS

Nr. 4 (2906)

Šeštadienis, 1929 m. sausio mėn. 5 d.

Eina nuo 1909 m.

Kova su nederlium ar biznis?

Ne taip senai ašydami apie skiriamus nukeliusiems nuo nederliaus ūkiukams kredituoti 10 mil. litų, mes iškėlėme klausimą apie pčią kreditavimo operaciją.

Ir ne finansistui yra aišku, kad šioji milijoninė operacija iškovos su nederliu ni gali virstti pelningu bizniu, iji bus atliekama be visuomės kontrolės. Odėl, reikalaudžiai šios kontrolių, mes ir rūad krašto nelaudota pasipeliastiek ar pelna r kurių organizmenų nėrai.

Dabar, resnių Čiančias tenka ve simo ir ši gvildenti.

Visu krytuvoje sutinėti atsilikę procentuoja tuodamas, dotis ir brūmis. Kredit mės ūkiui jtos priežast paskolas nukeleriaus užlūrēti, kad in nuošimčiai atitinku finansinių paskolų nukeleriaus nukeleriaus ūkius.

Iš to išeinių kreditavimų simas mūsų ūgi yra tas, iš kurio nukeliaus ūkininkai niekam nėra prieose finansinė vadinamas ofis toli gražu ruoju. Tikras rydamas į ūgiu dalių, dažnai daugiau prašok atsimena deryba Kauno tiltu stat kaip kartais gerika pakelti faktišk

Paméginkime čiuot tikrųjų nuošimčių operacijų paskolų teikjusiemus nuo nederliu.

Kiek teko patlos bus išduotos žinti reikėtų piliuodamų i paskana, pasirodo, nustabartinėmis, pakil derliaus metu kainovoje. O šios kainos net 50% ir daugiau, tesnės už normališkės rinkos kainas.

Kia manyti, kad pasimimo metu, kada gima laukti normališkės negu nederliaus, tos

žymiai žemesnės. Ūkininkas už grąžinamą pinigu sumą galės daug daugiau grūdų nusipirkti, negu jis gavo i paskola.

Leiskime, kad skirtumas tarp javų kainų dabar ir paskolos grąžinimo metu bus tik 30%. Tada prie oficialinių 4% už paskolos puse, grąžinama antrais metais, prisiės dar mažiausia 15%, o prie nuošimčių už antrą puse, grąžinama trečiais metais, prisiės dar mažiausia 10%. Tokiu būdu minimalis faktiškas nuošimtis už vieną paskolos puse išsels 19%, o už kitą — 14%. Vidutinis nuošimtis už visą paskolą išsels 16.5%.

Pabrėžiame, kad tai mažiausias nuošimtis.

Tačiau jau ir toks nuošimtis mūsų ūkiui yra nepakeliamas. Del to tenka pripažinti, kad „kreditavimo operacija“, tokia, kokia ji yra šiandien numatyta, yra gryna bizniško pobūdžio.

Tokia išvada priverčia mus statyti klausimą, ar patogu pelnyti iš ūmonių nelaimės, ir ar pakelėti valstybės gerovei toks biznis. Siemet nederlius dar skaudžiai palietė Latvija ir Estija. Bet tuose kraštuose, rodos, niekam neatėjo i galvamintis išnaudoti nederliu pelningam bizniui. Nukentėjusiemus nuo nederliaus ūkiams ten telkiama visokeriopa pagalba tikslu apsaugoti tuos ūkius nuo suirimo. Del to tuose kraštuose ne tik nesirūpinama, aukštais paskolos nuošimčias, bet labiausiai nukentėjusiemus ūkiams duodamos net pašalpos, t. y. mūsų biznieriu akimis žiūrint, prisilmami gryni nuostoliai.

Ir nesunku yra suprasti, del ko taip daroma. Sveikai suprantamas valstybės ūkis nera kaž kas atskira nuo visuomenės ūkio. Pastarasis sudaro valstybės ūkis pagrindą, be kurio valstybės ūkis negalėtų laikytis. O visuomenės ūkis yra ne kas kita, kaip visų atskirų ūkių integralas. Todel, kada dalis šiu ūkių suvra, tas sūrimas neigiamai atsiliepia tiek i visuomenės, tiek i valstybės ūkį.

Pas mus, matyt, kai kas laiko valstybės ūkį nepareinanti nuo tskirų piliečių gerovės. Tik tuo ir galima išaiškinti tą keistą reiškinį, kad pas mus iškovos su nederliu norima padaryti pelningą biznį. Tačiau už tokią klaidą, kaip rodo kitu kraštu prityrimas, valstybei tenka vėliau skaudžiai nukentėti.

ŠALTA ŽIEMA EUROPOJE. Ispanijoje, Madride iškritino sniegas ir šala.

Pietinėje Austrijoje daug sniego ir slaučia pūgos.

terniaja Moskva“ praneša, kad literatūse griežtai prieš cenzūrą pasišakė Pilniak, kuris tvirtino, kad ne tai tai, kaip rašo. Pilniaka smarkiai išlavo, kad komunistai rašytojai turi

Pabaltijo monarchistai iš viso Pabaltijo nori padaryti vieną monarchiją.

Pabaltijo monarchistų veikimas. Ieško karaliaus Janušo Radzivilo kandidatūra. Monarchistų suvažiavimas.

Latvių laikraštis „Pedeja Bridi“ praneša, kad paskutinioju laiku pradėjo smarkiai veikti suvientyti Pabaltijo karalių šalininkai. Pabaltijo monarchistai svarsta iau ir kandidatūras i Pabaltijo karalius.

Kažkoks majoras Libertas siūlo i Pabaltijo karalius anglų kunigai.

Konauto hercoga. Yra ir kitu kandidatūrų. Iš jų rimtesnė esanti Jonušo Radzivilo kandidatūra ir švedų grovo Bernardo Visborgo.

Radzivilo kandidatūrai prijaučia latviai monarchistai, nes jis yra kiles iš senovės Lietuvos kunigų.

Pabaltijo valstybių monarchistai nutarė šlemet išspręsti galutinai kandidatūras i karalius. Pabaltijo monarchistų suvažiavimas įvyks Velykų metu. Šiame suvažiavime dalyvauja latviai, lietuvių, estai ir suomių monarchistai.

Lietuvos pasiūlymas Pabaltijo valstybėms.

Kaunas (I-5) Elta. Ryšys su SSSR vyriausybės pasiūlymu, padarytu Lenkijai neatidėlio mai igyvendinti Kelogo pakta tarp valstybių grupės, Lietuvos vyriausybė, kuriai buvo ieteiti, kaip pažymėta SSSR vyriausybės rašte lenkų vyriausybė, protokolo ir lydimo rašto nuorašai, apsvarciusi su visu atsidėjimu padaryta pasiūlyma nutarė prisiėti prie siūlomo protokolo einant jo 4 str., kuris taip skamba:

„Šis protokolas atviras prisijungti visu kraštu vyriausybėms. Pranešimas apie prisijungimą prie jo turi būt padarytas... vyriausybės vardu, kuri praneš apie visų kitu šio protokolo dalyvių įvykstantį prisijungimą. Nuo momento, kai bus gautas sakytas pranešimas, šis protokolas išsigalios.

prisijungusios valstybės ir visu kitu šio protokolo dalyvių sanktykuos“.

Be to, norėdama galimumo ribose prisiėti prie taikos palaikymo, vakar Lietuvos vyriausybė oficialiai pasiūlė Latvijos ir Estijos vyriaus bėms, su kuriomis ji visada siekė glaudžiai bendradarbia apsvarstyti ju prisidėjimo prie kalbamų protokolo klausimą, tam atvejui, jei tas protokolas išsigaliotu.

DAR TEBEKABO ORE.

Londonas (I-5) Elta. Reuterio pranešimu, Los Angeles monoplanas „Question mark“ dar tebesilaiko ore. Juo norima pranešti „Graf Zeppelin“ pasiektais 111 valandų ir 46 minučių išsilaikymo ore rekordas.

SIANDIE ANTVERPENE PRA-SIDEDA STREIKAS.

Amsterdamas (I-4) Elta. Antverpeno uosto darbininkai nutarė šiandien paskelbt streika.

MOTERYS SUSIRŪPINIMO KARU.

Berlynas (I-4) Elta. Vakar Frankfurte prasidėjo tarptautinė konferencija, kuri svarstys nusiginklavimą klausimą ir civilinių gyventojų apsaugojimą karų metu nuo nuodingų dujų ir kitų vartojamų karo priemonių. Dalyvauja daug žymiu mokslininku. Konferencija susiarkė tarptautinė moterų taikos ir laisvės sąjunga.

Londonas (I-5) Elta. Reuterio pranešimu, anglų karalius sveikata kiek pagerėjusi. Vakar jis galėjo kiek pailgėti.

Spaudos apžvalga.

Naudingas sugretinimas.

I mūsų straipsni „Ar atpiges kreditas?“, tilpusi 270 Nr., atsiliepė tautininkų oficiozas 269 Nr. ir pasišovė irodyti, kad perdu tautininkų valdymo metus kreditas atpiges Lietuvoje 6%, o jidėliai į eina saskaitas bankuose padidėję 75 mil. litų.

Savo irodymus „L. A.“ suratė savotišku būdu. Jis paėmė ir sugretino 1926 m. gruodžio 31 d. duomenis su 1928 m. gruodžio mén. duomenimis. Girdi, 1926 m. XII-31 d. bankai už vekselių diskonta ėme 24–22%, o dabar tik 18–16%. 1926 X-31 buvę bankuose: indėlių tiek ir tiek, o dabar jų esą tiek ir tiek.

Tačiau „L. A.“ samoningu darydamas tokį sugretinimą, nutyli, kad 1926 m. gruodžio mén. pabaiga kredito atžvilgiu buvo del žinomų „L. A.“ priežascių ypatingai sunkti. Piliečiai ne tik nenešė į bankus savo taupmenų, bet ir sudėtas bankuose išsiliminėjo. Dar sunkiau buvo tada su vekselių diskontu. Todel, išeidamas iš tokios „pradžios“, „L. A.“ tikrai galėjo rasti žymų kredito salgyu pagerėjimą.

Mulos Amanulą verčia atsisakyti reformų. Gražinama penktadienio šventė ir uždaroma mergaičių mokykla.

Derybose su sukilielais Afganistano karalius Amanul sutikes vėl pripažinti penktadienio šventę, padidinti kunigų (mulų) skaičių tautos taryboj ir uždaryti mergaičių mokyklą, kurią jis buvo atidare Kabule ir kuria labai nepatenkinti visi Afganistano dešinieji bei konservatoriai.

Paskutinės žinios praneša, kad derybas su sukilielais vedusi Amanul motina, tačiau susitarė nepavykę.

Vokietijos parlamento pirmininkas Rygoje.

Sausio 3 d. iš Berlyno į Rygą atvyko Vokietijos reichstagų pirmininkas P. Löbe. Nuo Meitenės stoties iki Rygos Löbe lydėjo latvių socialdemokratų atstovai ir vokiečių respublikonų sąjungos Latvijoje atstovai. Stoty Löbe buvo sutiktas Latvijos seimo pirmininko Kalnino, daugelio seimo atstovų. Čia pat buvo užsienių ministerijos atstovai ir vokiečių pasiuntinys.

Aplink stotį susirinko gausinga publikos minia, sveikinus L. Löbe. Löbe išbus Rygoje tris dienas ir po to vyks į Estiją.

Rygoje Löbe perskaitys lekciją „Europos solidarumo reikalingumas“.

PAKIBO ORE IR NENUSILEIDŽIA.

Sausio 1 d. Kalifornijo pakiles rekordui pasiekti léktuvą „Question Mar“ šiandien dar tebesilaiko ore. Jis aprūpina maistu ir degama medžiaga specialinius pagelbinis léktuvą.

Silitinės epidemijos Lyone pasibaigė. Iš viso ta liga mirė 110 žmonių.

KELOGO PAKTAS NIEKO NEREIŠKIA...

Vašingtonas (I-4) Elta. Per debatus del Kelogo pakto senatorius Borah pareiškė, kad to pakto ratifikavimas īmai nepalies karo laivyno reikalui.

Rumunų paslurtingis Varšuvos pranešė, kad Sovietų Rusijos ir Anglijos sudaryta svarbi miškų eksploatacijos sutartis. Transakcija siekia 10.000.000 sterlingų.

ANGLAI SUSITARĘ EKSPLOATUOT SSSR MIŠKUS.

Londonas (I-4) Elta. „Evening Standard“ praneša, kad tarp Sovietų Rusijos ir Anglijos sudaryta svarbi miškų eksploatacijos sutartis. Transakcija siekia 10.000.000 sterlingų.

Protestuoja

Maskvos laikraščių susirinkime Gerceno Sovietai rašytojas komisar, svarbu, ką rašytojas iškritikavo Averbach, ką partijos diktatūrai dirb-

es Sovietų cenzūrą.

terniaja Moskva“ praneša, kad literatūse griežtai prieš cenzūrą pasišakė Pilniak, kuris tvirtino, kad ne tai tai, kaip rašo. Pilniaka smarkiai išlavo, kad komunistai rašytojai turi

Tie, kurie nešė mūsų kraštui kultūrą ir šviesą.

„Snybei“
Mažažemis A. Dobrovalskis.

Darbininkė P. Stiklytė - Kemežienė.

Mažažemis A. Dobrovalskis iš Neprausčių k. Taujėnų v. Nuo „Aušros“ pāsirodymo platinio išairias knygas ir laikraščius. Ypač daug išplatino „Varpo“. Knygas nuo rusų žandarų slėpės miškuose, medžiuose, aviliuose ir kuri tiks sumanydamas. Rusu buvo kalinama ir tardomas. Senukas (gimė 1842 m.) dabar valdo 2 ha žemės ir didžiai vargsta.

Darbininkė P. Stiklytė - Kemežienė. Spaudos draudimo laikais gabenė lietuviškas knygas per sieną ir pristatinejo jas į Vilnių, Mariampolę ir kitur. Už savo darbus nemažai buvo persekiojama savo tamsiu, nestiprastu draugi.

Karininkas D. Šidlauskas. Tarnaudamas rusų kariuomenėje stengdavosi surasti lietuvių kareivius ir platinti jų tarpe tautška susipratimą, duodamas jems skaitytį lietuviškas knygas bei laikraščius. Už savo darbus ilgokai buvo kalinamas.

Sandienai dažnai mėgstame iki padangių kelti kokio nors valdininko ar šiaip nedidelio visuomenės žmogelio nebūtus, tarpamuošius nuopelnus valstybei, visuomenei ar istagai, kurioje jis vos kelis metus, daugiausia dešimt metų dirba, dažnai už nirdami, kad jis juk ima už savo darba algą, kartais ir net labai gera, kad iš tikruju jis užima šiltą vietelę, kurioje klas gal daug naudingesnis būtu. Tačiau tie, kurie mano kelti tokius pokylius, garbinti abejinėtos vertės nuopelnus ir

t. t., kažin ar tai darytų, jeigu lig laiku prisimintų šimtus mūsų tautos vyrių ir moterų, kurie anais sunkiaisiais laikais ištisus dešimtmiečius, kartaip visą savo amželį dirbo tautai, ir už tai nieko neturėdavo, kaip tik didelius vargus, nuolatinį pavoju, kartais savo didesnio ar mažesnio turto nuostolius ir dažnai... šaltą vietelę kalėjime ar tolimesne sniego, danganų ir balų tundrose! Visu anu knyginių, šviesos ir tautiško ar visuomenės susipratimo skleidėjų, visų, kurie taip sunkiai

Karininkas D. Šidlauskas.

Okininkas J. Žitinevičius.

J. Stikliorius.

Okininkas J. Žitinevičius nuo Zapyškio. Prisiskaitės lietuviškų knygų ir susipratęs lietuvių esas nuo devynolikos metų savo amžiaus, t. y. nuo 1891 m. laba plačiai ir uolai platinė lietuviškus raštus ir tautišką susipratimą.

J. Stikliorius. Naumiesčio (Suvalkų) laiškanešys. Tarnaudamas pašte perspėdavo susipratėlius lietuvius, jeigu kuriam nors del pagautų lietuviškų rašto pavojus grėsė. Be to, ir pats nuolatos, nežiūrėdamas pavojaus, išvežiodavo drange su valdžios paštu į lietuviškų spaudinius. Dabar iis jau apie 85 metų senumas beturėti.

Studentas P. Avžonis (dabar daktaras profesorius). Lietuviškas knygas pradėjo platinoti ir kitaip visuomenei darbuotis dar gimnazijos mokinį būdamas. Daržavosi su P. Višinskui, G. Petkevičaitė ir k. Teko ir pačiam asmeniškai gabentis knygas per sieną, išairiai būdais apgaudinėjant rusų sargybas ir valdininkus.

skursta, sunkioj senatvėje varsta. Kartai snėra kas jiems ir duonos gabala, šaukštą šilto viralo paduoda.

Rusų priespaudo laikais visi buvo geri, visi gerbiami, kurie tik dirbo, kurie tik dėjo savo jėgas tautos labui. O dirbo ir vargo del brangios tévnės, del jos šviesesnės atėties asmenys iš visų tautos sluoksnui nekeliaime. Šimtai jų mūsų visai užmiršti, nežinomi, nepagerbi. Didelė dauguma juju taip užmirštasis ir nežinomasis ir i kapus nužengė arba dabar

snūn darbinguma, tik todėl, kad jokia visuomeniška grupė ar partija nebuvo pagrobusi vien sau teise atstovauti visos tautos reikalui ir dėti jos vadui, buvo paruoštas kelias prie neprilausomybės.

Kad iš tikrujų taip buvo, mes aiškiai matome, kad ir čia padutoos knygnešių ir kitokių anu laikų švietėjų grupės (paimta iš P. Rusecko III tomo „Knignešio“ paruoštos spaudai medžiagos).

Lenkų revoliucionės partijos teroras.

Nuo lenkų socialistų partijos atskilusios grupės — revoliucionės frakcijos — narys Petrikave užmušė ankstesnį magistrato valdininką, kuris yra socialistų partijos narys. Manoma, kad mūžudymas buvo padarytas politinių motyvais ir sudoro, tolimesni revoliucionės frak-

cijos etapa kovo prieš socializtinę partiją. Pasipirktimas tos frakcijos darbais lenku darbininkų sferose diena dienon auga. Varšuvos ir kitose Lenkijos dalyse po paskutinio nužydymo priimta visa eilė prieš ta frakciją nukreiptu aštrių rezoliucijų. Elta.

jausk draugo padetį... Mane jie nenušaus...

Juozas nuo jo atsitraukė keteta žingsniu ir suspaudės rankoje revolveri, tarė:

— Taip aš tave, žmogžudy, dabar išgelbėsiu...

Mikaitis nusigandės mikčiodamas nesiliovė prašyti:

— Bet... bet gerasis Juozai... Atjausk draugo padetį... Karezvis ne žmogžudys...

— Taip. Bet tu ne kareivis, o žmogžudys!. Tu nužudei mano tėvą ir dabar pats žūsi nuo mano rankos...

— Bet, Juozai... pasigailėk... ir aš turia tėvą...

— Bet ką tu padarei?...

— Tikėk, drauge, aš visai nenorėjau... aš visai nemaniau..., Dovanok... ir aš turia tėvą... aš prižadu mesti... ta biaurų darbą...

Juozas nuleido ranką. „Taip ir jis turi tėvą, ir jo tėvas mane vadins žmogžudžiu!...“ — pamanė Juozas ir išėjo iš belaisvių kamaros.

— Ne aš, bet mano draugai jam atkeršys... aš negaliu būti žmogžudžiu... — pasakė Ruozaičiui išėjęs Juozas.

Išauso rytas. Paskubomis sudarytas karos lauko teismas nutarė belaisvių belaisvius tuoju sušaudyti, kaičio įtarimus apliekavime. Kai sustiprinta sargyba juos išvedė į lauką, Mi-

kaitis karininkui, baisiai šypsodamas, pasakė:

— Jeigu man bausmę sumazintumėt, aš galėčiau duoti labai svarbių žinių...

Karininkas Mikaitis nuvedė pas vadą, kuris šiurkščiu balsu tarė:

— Na, sakyk ką žinai!...

— Bet, ponas vade, aš noriu... noriu, kad už tai man sumazintumėt bausmę...

— Sakyk, ką žinai... Jeigu bus verta... žiūrėsim...

Mikaitis kreivai nusisypsojo, perbraukė ranką per kaisianti veidą ir pradėjo mikčiodamas pasakoti.

— Aš norėjau pranešti, kad jūsų tarpe yra šnipu... labai pavojingų šnipu ir jūs jū net nemanote įtarti... 3 kuopos eilinis Juozas Laimus naktimis dažnai vaikšto į priešo pusę ir turi ilgus pasikalbėjimus su karininkais...

Prieš porą dienų jis irgi buvo nuėjės... Kai tėvas jis už tai subarė, jis tėvą nužudė.. Kad kaltinimo musikračius, jis vienims sakydavo, kad aš jo tėvą nužudžiau...

Vadas nervingai sujudėjo, o paskiau aštriai Mikaiti užklaušė:

— Ar nemeluoj?...

— Aš... aš pons vade, né nemanau meluoti...

Mikaitij karininkas išvedė, o vadas tuoju išakė kitiems karininkams Laimų suimi... (b. d.)

TRYŠ KARALIAI.

Senovėje, kai Kristus gimė Judejos karštoje šalyje, Jam nusilenkti trys karaliai Atėjo žvaigždės vedami.

Atjojo jie kupranugariais, Vainikais aukso ant galvų, Ir po mažučio Kristaus koju Brangių sudėjo dovanų.

Senai, labai senai tas buvo, Nūdien kiti laikai yra.

Karalių sostai jau sugriuvo Ir jų didybė užmiršta.

Išdygsta dar kai kur karaliai,

Tačiau visai kitu vardu.

Ir jie tuščios galvos nedrįsta Papuošti aukso vainiku.

Bet jeigu Kristus vėl užgimtu,

Jie neitų lenkti jam galvos,

Tik jis kur nors gerai ištremtu,

Nenusilenktu jei prieš juos.

Seniai keliaudavo karaliai Skaisčiosios žvaigždės vedami,

Nūdien jie vis neiškeliauja.

Kodel? — Supraski, jei gali.

Kazys Sidas.

PASAULINIS JAUNIMO BENDRADARBIAVIMAS.

Londono prasidėjo anglų mokyklų direktorių sąjungos konferencija, kurios tikslas apsvarstyti visų pasaulio kraštų jaunimo bendradarbiavimo klausimą. Konferencijoje pažymėta, kad šis bendradarbiavimas esas būtinai reikalingas visuotinės civilizacijos interesuose. Elta.

ANGLAI MEDŽIOJA BEDUINUS.

Iš Palestinos anglų valdžiai suruošė didele bandžiamajai ekspedicijai, prieš plėšikų Beni Sakhr tautele, kuri be emiro Shudallaho žinios buvo užpuolusi Nedžedą. Ekspedicija iš 25 sunkių automobilių grižo į sivežė daug belaisvių — tarp kurių tauteles vado sunus. Be to, paimtas didelis skaičius kuperanugarių.

„Sauso“ ir „Slapio“ rezimo kova.

Amerikos Jungtinėse Valstybėse degtinės ir kitų svaigalų uždraudimo (prohibicijos) išstatymas vis labiau ima svyruoti. Mat, del plačiai išsivystės kontrobandoje ir slaptos degtingrastės girtuokliai vis tiek be degtinės nelieka. Idomu pažvelgti likimą prohibicijos išstatymo kitous kraštus.

Naujaj Zelandijoj klausimas del svaigalų uždraudimo statomas balsavimui kas 3 metai. 1925 metais uždraudimo šalininkai turėjo 20.000 balsų daugumą, bet 56.000 balsavo už vyriausybės kontrolę svaigalų pardavimę. Del neaiškių daugumos „sausasis“ rezimas liko nejvestas. N. Zelandijoj svaigiamu geralu parduotuvės uždaromos 6 val. vakaro.

Pietų Uelse Australijoje prieš uždraudimą balsavo 75 nuošimčių gyventojų. Kanadoje karų metu degtinės pardavinėjimas buvo uždraustas. Net po karui „sausos“ li-

Ekspedicija į Pietų ašigalių.

Birdo ekspedicijos kelionė. Am žini ledai. Negyvoji sritis. Biržas keliausias šunimis.

Kaižiūnai, garsus lakūnas Birdas, perskridęs Atlanto vandenyną, dabar keliauja į Pietų Ašigalių garlaiviu „Nevjork Siti“.

Birdas jau pasiekė amžinų ledų sritis. „Nevjorko Tamiso“ korespondentas, keliaujas drauge su Birdu telegrafoja, kad Birdas nutarė padaryti laikiną stovyklą ledose, netoli tos vietas, kur kadaise buvo apsistoję Amundsenas, t. y. ties Franheimu. Birdas su keturiais savo draugais vyksią tyrinėti sritis rogėmis, pakinkytomis šunimis. Gruodžio 27 d. Birdo laivas jėjo į „Banginių ilanką“.

Pietų poliariniai ledai labai skiriasi nuo Šiaurės polio ledų.

Pietų ledose nėra jokio gyvenimo: nėra nei baltų lokių, nei ruonių, nei pingvinų ir t. t.

Jau keturių dienų Birdo ekspedicija keliauja per negyvą sritį. Keliautojų nuotaika gera.

Garlaivio komanda rengiasi keliauti ledais. Birdas išbus ledų ir speigų karalijoje apie 1½ metų.

Vykdamas šunimis tyrinėti ledų sritis Birdas savo paduotoju paskyrė geologą Larri Hulda, kuris turės vadovauti ekspedicijai, jei Birdas žūtų, savo kelionėje.

„Triju Karalių“ saliutas Rusijos carui.

Blogi burtininkai. Caru iškilmės.

„Vandens šventinimas“. Gvar dijos artilerija „sveikina“ despotizmą kartečiu. Istorijos „me mento mori“.

Prasidėje 1905 m. blogai būrė caro valdžiai.

Mandžūrijoje japonai tebe- muše netikusius rusų generolius. Vidaus bruzdėjimas Rusijoje nuo liberalinės intelligentijos persimetė į plačias darbininkų mases ir jau nežadėjo nėko gero despotizmui.

Šaltas Peterburgo žiemos oras kasdieną vis labiau ir labiau elektrizavosi.

Tačiau caro rūmų burtininkas astrologas graikas Papius ir toliau pranašavo laimingus metus ir gražią carizmo ateitį, nugalejus visus „išorinius ir vi- daus priešus — socialistus, žydus ir studentus“.

Zodžiu, caro rūmuose viešpatavo optimizmas, kuri vi- siems skiepijo burią pagal žvaigždes Papius.

Staiga vienas nepaprastas ivykiš pagadino caro rūmų nuotaiką ir prietarangam carui ir jo didikams įvarė nemažai mistiškos baimės.

Tai buvo 1905 m. sausio 6 d. „Triju Karalių šventė, kurią stačiatikių bažnyčia vadina „Krikštas“ (Kreščenije)“.

Triju Karalių diena Peterburge carai suruošdavo „vandens šventinimo“ iškilmės.

Iškilmės buvo daromos ant užšalusios Nevos upės, priešais caro rūmus. Ant ledo statyda- vo carui palapine — cerkvele, čia pat susirinkdavo ministe- rių, generolai ir visa diduome- nė. Ant upės ledo ir pakrantėse stovėjo išsirikiavusi visų ginklu- rušių kariuomenė.

Atvykdavo metropolitas su arkivyskupais, vyskupais ir gausinga popu minia ir atlikdavo „vandens šventinimo“ ri- tualą.

Varpams gaudžiant ir patrankoms saliutuojant metropolitas giedodamas panerda- vo auksinį kryžių į acketę. Vanduo buvo laikomas pašventintu, ir metropolitas slakstė juo cara- poniją ir kariuomenę.

Po „vandens šventinimo“ caras priimdavo sušalusios kariuomenės parada. Vakare caro rūmuose auksčių ponai baliavodavo iki šiaurinių aušros.

1905 m. 6 d. Nevos krantai, kaip ir visuomet, buvo pilni rai- tu žandarų, policininkų ir šnipų. Publiką nebuvu leidžiamą ar-

čiau prieiti prie „vandens šven- tinimo“ vietas, kad kartais ne- ivyktų kokios nors nelaimės su caru, arba su jo ministeriais.

Caro saugotojai bijojo, kad prie Rusijos patvaldžio nepas- tebėtas neprišartintu koks nors revoliucionierius su brauningu.

O prieš mažą grakščią metaline brauningo kulką buvo bejėgis net Mykolo Archaniolo skydas, kuriuo jis pridengdavo carus nuo priešu smūgių.

Ta dieną taip pat, tradiciniu Šalo išsirikiavusi kariuomenė. Rinkosi ir stojo i eiles ilgas- skverniai, ilgaplaukiai popai su vyskupais ir metropolitu prie- Šaky.

Anot poeto Bloko, „ju pilvai spindėjo į liaudių aukšiniai kryžiai“.

12 valanda su gausingu pa- lydovu ir aukštu ponų būriu di- deliai juodais žirgais atvyko ir pats mažas Rusijos caras.

Iškilmės prasidėjo. Metropoli- litas atsiraites rankovės ir po- pu prilaikomas panėrė kryžių į Nevos vandenį.

Sugaudė visu cerkvii var- pinyčios.

Patrankos pradėjo saliutą, ir virš caro galvos suzvimbė kar- tečias.

Krito šovinių numuštas palapinės kryžius. Kartečas užmušė stovėjusį garbės sargyboje jūru kadetą ir sužeidė kelis asmenis. Šoviniai perlėkė per upę visu smarkumu nužė į caro rūmų langus. Su triukšmu ir skam- bėsiu išbyrėjo caro rūmų rémai ir stiklai. Varnos sodne ēmė rekti.

Ant Nevos pasidare panika. Caras, pametęs kepurę, bėgo prie savo arklių. Ministeriai, vilkdamai istoriškai šaukiančias savo pačias sekė caro pavyzdi. Popai nepasitikėdami Dievo apvainza bėgo kur kas išgali- drąsesni į „gelbėjō“ metropolitą ir vyskupus. Generolai ko- mandavo „ant rankos“. Braš- kėjo šautuvų spynos... Pakra- téje išsigandę žandarai iš išga- čio nagaikomis švietė publiką.

Patrankos sustojo saliuta- vusios.

Neva ištušėjo, ir kažin iš kur išlindę saulės spinduliai lin- ksmai nusišypsojo baltam, išsi- vadavusiam nuo juodų dėmių upės sniegui.

I visas puses, į namus lėkė rogės su generolais, ministre- riais ir i kailius suvystytomis poniomis. Barzdoti vežėjai ra- gina žmonių išgaščiu persi- ėmu- sius arklius.

Žinia apie ivykį ant Nevos pasiekė ir rūmus ir jucdas už- miesčių landynes. Vieni baimė, kitu pikta džiaugsmas išgai dar neleido nurimti miestui.

Nakti caro rūmuose buvo tamšu. Puota ir balius neivy- ko. Ta nakti vargo landynėse išgai nemiegota. Vargo žmonės užmiršė, kad ryt jau laukia vėl sunkus darbas daug daug kal- bėjosi.

Tačiau, sako nieks nematė, kaip istorijos ranka ugninėmis raudėmis piešė: „Mane Tekel, Fares“!

Visos tardymo ištaigos buvo iškirktytos į darbą, kad ištirtu nepaprastą ivyki. Buvo suimta daug kareivių ir karininkų.

Pasirodė, kad carui kartečiu saliutavo gvardijos artilerija, stovėjusi kitame Nevos krante priešais caro palapines. Tvarto- vės patrankos buvo nekaltos, nors ir jos šaudė.

Sustabdžius saliutą, karininkai apžūrėjo patrankų poziciją ir rado, kad viena iu ſiek tiek atšoko atgal. Vadinas, ji buvo užtaisyta šovinių ir nuo šuvio sujudėjo daugiau kaip kitos.

Tardymas davė šitokius rezultatus. Sužinota, kad prieš iškilmės gvardijos artilerijos batarėja dalyvavo mokamajame šaudyme. Taigi per kareivio (intelligent) neapsižiūrėjima vienoje patrankoje užsiliko „kautynių šovinys“.

Jokio samokslų ir piktos valios nebuvu susekti. Kaltininkas buvo nepersmarkiai nubau- stas disciplinarine bausme.

Nuo to laiko „Triju Karalių“ iškilmės buvo atmainingos ir vandens jau nieks nešventingos.

Praslinko dvylka metu. 1917 m. pirmomis revoliucijos valan- domis Petrapily gatvėse pasiro- dė gvardijos artilerijos patrankos ir pastojo kelia per Ne- vą ištikimoms valdžiai kariuomenės dalims. X. X. X.

Kas yra Togal?

Togal-tabletės yra puikiausia priemonė prieš **reumatizmą, podagrą, ischias, gripą, nervų ir galvos skaudėjimą, persišaldymo ligas**. Nekenkite sau bologsnėmis priemonėmis. Daugiau 5000 gydytoju ir profesorių pripažsta stebetiną Togal veikimą. Gaunama vi- sose vaistinėse.

Kaina: Lt. 3,25 ir 7,-

Gelžkeliu į ledyną.

(Žiūr. „L. Z.“ 3 nr.)

Nuo Scheidegg iki Jungfraujo.

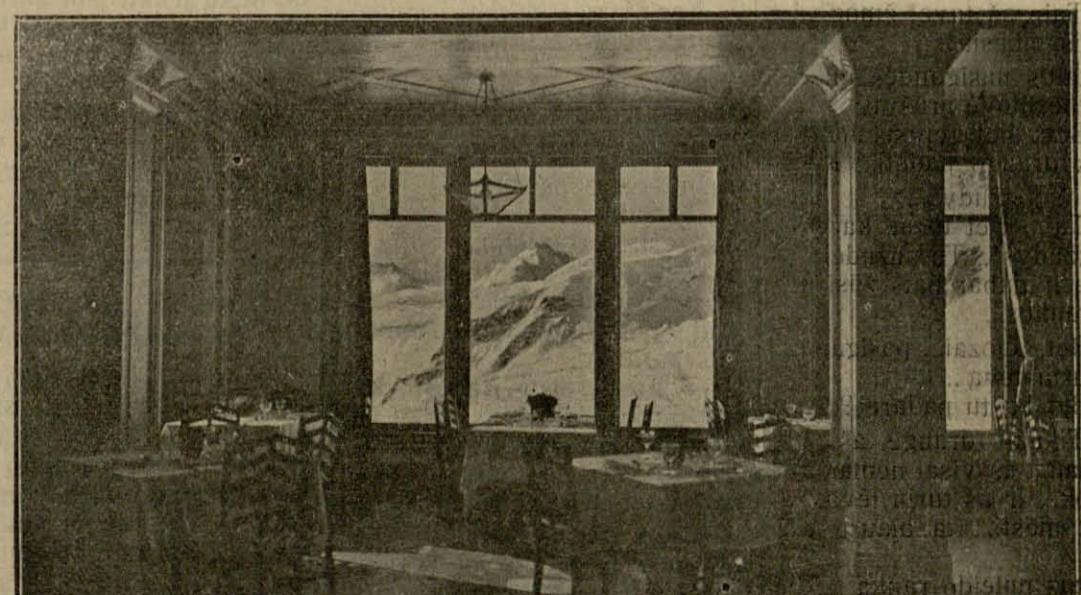
Konduktorius kviečia per- reiti į kitą traukinį. Išlipęs iš vagono, pasijunti žemos prie- lobsty. Nors Saulė šviečia, bet šalta ir šurpu. Apsidaires, tuo- jau pastebi, kad visur aplink, kur neužgriebia saulės spinduliai, jau laikosi sniegas. Vadina- si, temperatūra arti 0°. O dar prieš porą valandu žmogus maudėsi vasaros karšty. Tokia greita permaina verčia sku- bint į traukinį pasišildyt. Jung- frau geležinkelio vagonai yra ne tik varomi elektra, bet ir elektra šildomi. Atsisėdės ant raudonu aksomu išmušto suo- lo, tuoju pajunti jaukią šilumą, einančią nuo grindų, sėdynės ir atlašo. Greit ir per šilta.

Stotis Scheidegg yra beveik pusiaukelis, važiuojant į Jungfrau. Tačiau kelionė nuo Scheidegg išskirti nepanaši į kelionę iki šios stoties. Nuo Scheidegg prasideda ledynų juosta. Todel čia jokiui patvareniui keliu kalnų šlaitais išrengti negalima. Čia teko geležinkelį iškalti per pačią kalnų sirdį, iškertant 3 klm. ilgio tuneli. Šis tunelis eina visą lai- ka aukštyn, turėdamas daž- niausiai ligu 25% įkalnumo. Uzo- lose iškaltas ne tik pats keliais, bet ir geležinkelio stotys ir net viešbučiai su visais patogumi- nais. Stotimis vietos yra pa- rinktos tokiu būdu, kad iš tam- tyčia išrengtu išėjimų matyt grā- žius ledynų reginai. Tokios yra stotys: Eigerwand (2867 m.), Eismeier (3161 m.) ir Jungfrau- jach (3457 m.).

Ypač yra gražūs reginai iš Eigerwand. Pro langą matyt visa eilė kalnu grandinių. Arti- mesnės grandinės yra dar Šveicarijoje, bet akiratis čia siekia toli už Šveicarijos ribų. Gidai paaikiina, kad tolimesios kalnų grandinės yra Jūra, Vogėzai ir Schwarzwald, t. y. už keliu šimtu kilometru esamieji Vokietijos kalnai. Tokio geležinkelio išrengi- mas brangiai kainavo. Jį sta- tė ištisus 14 metų ir sudėjo į jį 12 mil. frankų (beveik 24 mil.

Nepaprastas reginys da- ir nepaprasto išpuolio. Ta amžinu sniegų nuklotu viršiniu jautesi ypatinga gajtų didybė. Šioji didybė neslėgė sielos, kai tai jaučiamas, slėnyje, žiuri- kalnus. Atvirkšciai, žmogu- čia iautiesi, pats tos didybės i- keltas. Ir ypač amžinys, ke- banti iš nepaprastos ledynų, čia nebaugino, bet vilčiau prie saves. Isiklauses į šios amžinbės kalba aš supratau, kodel nežiūrint daugybės nelai- mingų atsikimų, atsiranda tiek norinčių kopti į kalnų ledynus.

Pr. Dall. tel.

Jungfraujo stotis. Berghaus viešbučio salė, pro kurios langus matyt gretimi ledynai.

Kiek yra visame pasauly žydų.

Palestina per ilgus savo am- žiaus metus buvo po Turkijos valdžia, bet nuo gruodžio 10 d. 1917 metų perėjo į Anglijos rankas.

Palestinos gyventojų skai- cius dalinasi sekamai: žydų — 158,000; mosulmanų — 528,229; beduinų (arabų) — 100,000; krikščionių — 75,936; druzų — 8,448.

Visuotina žydų kiekybė se- kanti. Europoje: Lenkijoje — 4,500,000; Europos Sovietų Ru- sijoje — 3,000,000; Vokietijoje — 640,000; Vengrijoje — 485,000; Čekoslovakijoje — 375,000; An- glijoje — 330,000; Austrijoje — 275,000; Lietuvių — 200,000; Prancūzijoje — 150,000; Icelan- dijoje — 124,000; Europos Turki- joje — 105,000; Latvijoje — 100,000; Pietuoslavijoje — 80,000; Rumunijoje — 75,000; Belgijoje — 60,000; Bulgarijoje — 54,000; Šveicarijoje — 23,000; Skandi- navijos valstybėse — 12,000; Estijoje — 8,000 ir kitose Europos valstybėse — 12,000. **Viso Eu- ropa — 10,766,000.**

Amerikoje: Suvienytose Amerikos Valstijose — 3,800,000; Argentinoje — 145,000; Kanadoje — 130,000; Meksikoje ir Centra-

linėj Amerikoje 10,000 ir Brazi- lijoje — 8,000. **Viso Amerikoje 4,093,000.**

Azijoje: Palestinoje — 158,000; Mesopotamijoje — 120,000; So- vietų Azijoje — 115,000; Persijoje — 65,000; Turkų Azijoje — 60,000; Syrijoje — 25,000; Arabijos — 25,000; Britų Indijoje — 22,000; Afganistane ir Beludžistane — 20,000; Harbine — 15,000; Ki- niu Hongkonge — 2,500; Japonijoje — 1,000; Singapore — 500; Philipinų salose — 300; Holan- dių Indijoje — 200. **Viso Azijoje 629,500.**

Afrikoje: Morokoje — 200,000; Alžire — 83,000; Tunise — 67,000; Egipte — 65,000; Pieti- nė Afrikoje — 62,000; Abysini- joje — 25,000; Tripolyje — 20,000; ir kitose Afrikos valstybėse — 2,000. **Viso Afrikoje 524,000.**

Australijoje — 18,000; Nau- joje Zelandijoje — 2,500. **Viso Australijoje — 20,500.**

Tokiu būdu, iš viso, visame pasauly žydų yra 16,033,000.

Zydų metų skaitlinė senesnė už pasaullinė skaitlinę net 3760 metų, nes rugsejo mén. 15–16 d., 1928 metais, žydų kalendo- riaus 5688 metai pasibaigė ir 5689 metai prasidėjo.

LENKO MINISTERIUI VIE- BUČIO SAVININKAS NELEI- DO IŠSIGERTI.

Poznanės „Posener Tageblatt“ patieka tokį kuriočą apie lenku prekybos ministerio lan- kymąsi Poznanės vaivadijoje. Czarkowe lenku viešbučio savininkas vokietis, vokiečiams svaičių gérinu pardavimo teisės netekia. I tai nieko neatsakyda-

binių, o kiti buvo labai nešvarūs. Rastas kambarys tik vie- nam vokiečių viešbuty, kur mi- nisteris nutarė suvalgyti pietus. Pareikalavęs prie pietų konjako ir vyno negalėjo tų gérinu gauti, nes lenku valdžia, kaip pranešė viešbučio savininkas vokietis, vokiečiams svaičių gérinu pardavimo teisės netekia. I tai nieko neatsakyda-

mas ministeris išsieme į savo valizos bonkas su gériniais, bet viešbučio savininkas cia padare ministeriui pastabą, kad jo viešbuty uzdrausta vartoti gérinai, net atsinešti su savim. Ryšy su tuo pareiškiniu minis- teriui paprašė savininką iška- binti prie jo kambario durų už- rašą: „privatus butas“. Ir tif- tuomet gėlėjо išgerti vyno.

LABAI SVARBU ŽINOTI

iekvienam intelligentui, ūkininkui ir darbininkui, kad dienraštis

„LIETUVOS ŽINIOS“

RAŠO TIK TEISYBĘ IR GINA LIAUDIES TEISES.
„LIETUVOS ŽINIOS“ eis sešių puslapiai, bus iliustruotos ir daug duos geriausiu skaitymu.

„LIETUVOS ŽINIŲ“ kaina paliekama ta pati: metams 60 litų ir mėnesiui 5 litai. Student.: 36 lt. met. arba 3 lt. mén.

„LIETUVOS ŽINIŲ“ Administracija atidaryta nuo 9 v. ligi 18 v. ir priimin, prenumerata.

Užsisakyk: „LIETUVOS ŽINIOS“, Gedimino g-vė 38,
KAUNAS.

Kariuomenės teismas Panevėžyje.

Kaltinamu 36. iudininkų apie 120.
(Mūsų korespondento).

Sausio 4 dn., kariuomenės teismo išvažiuojamoji sesija Panevėžyje pradėjo nagrinėti 36 asmenų, kaltinamų bolševizmu ir kurstymu prieš vyriausybę byla. Kaltinamu tarpe yra vienas valstietis liudininkas, keletas socdem. ir kiti įtariami komunistais. Ju tarpe yra Dr. A. Domaševičius. Pirma diena perskaitytas

kaltinamasis aktas ir duota pašiaškinimo žodis kaltinamiesiems, pradėta klausinėti liudininkai, kurių yra išaukta apie 120 žmonių. Antra diena po liudininkų klausinėjimo sprendžiamas klausimas netikusių liudininkų. Nors viešas posėdis, bet pašaliniai žmonės neleidžiami.

Bernas užsidirbo 6 mėnesius kalėjimo.

Nemunaičių valsč., Makniūnų dv. darbininkai 1927 m. gruodžio 16 d. nuvežė į Alytų paroduo dvaro javus. Gavę iš dvaro savininko pietums kelis litus, traktieriuje isigérė. Traktieriuje A. Abramavičius puolė mušti Stanevičių, kvietė, kad jam padėtu to pat dvaro darbininkas Vladas Karpuška, bet tas išbėgo pakvesti policininką. Iki atėjo policija, visi darbininkai išvažiavo namo.

Dvaro darbininkai neskuba.

Fakelui sukurė laužus, rūko pypkes ir pasakas sekā. Pasivėlinės atvažiavo Ant. Stanevičius. Jis tvėrė šiaju rungą ir sudaužė Karpuškai galva. Tas gruodžio 24 d. Alytaus ligoninėje mirė.

Stanevičius kaltu neprisipažino. Pirmiau jis mušės Karpuška, tai jis atėmės tą patį rungą ir jam sudaužės galva.

Kauno apygardos teismas Stanevičių nubaudė 6 mén. pa-
prasto kalėjimo.

Kiek Kaune fabrikų?

Iš buvusių prieš karą fabrikų ir dirbtuviu visi, išskyrus Rekošo geležies išdirbinių fabriką, yra atnaujinę savo veikimą ir dirba vleni didesniu, o kiti mažesniu ir lėtesniu maštamu. Bet per praėjusį dešimtmjetį Kaune pristatyta visa eilė nauju pramonės įstaigu, būtent: du degtukų fabrikai Vilijampolėje, kartono žabuoti fabrikas, mielių fabrikas, baldų dirbtuvės „Allians“ ir „Universal“, geležies apdirbimo dirbtuvė „Livėla“, trys tabako fabrikai Br. Solomonų, Asimakis ir Zivo, konservų fabrikas Aleksote, „Maisto“ skerdykla, du stiklo fabrikai, du avaliniu fabrikai — „Era“ ir

Falkovskio, du saldainių fabr. „Tilka“ ir Aškinazi, virvių fabrikas Šančiuose, audinių fabrikas „Drobė“ ir „Liteks“, aliejus dirbtuvė „Ringuva“ ir dar daug kitų mažesnių fabrikų.

Iš to matyt, kad ir pramones įstaigos Kaune per ši dešimtmjetį sparčiai yra paaugusios.

Miesto Statybos Komisija per visą dešimtį metų yra išdavusi iki 200 leidimų įvalrioms pramonės įstaigoms veikti. Iš to skaičiaus praėjusiais metais buvo išduota tokiomis įmonėmis 26 leidimai. Taigi pramonė kyla.

K.M.V.I.B.

KAUNAS.

Motina pametė kūdikį.

Penktadienį Duonelaičio g. 22 nr. prieškambary rastas vyriškos lyties kūdikis, prie jo rastas rašteliš kurlame rašoma, kad sländie kūdikis gimus, dar nekrikštystas ir pačios motinos čia padedamas.

Komunistų proklamacijos. Penktadienį Gražiškius, Viljavskio apskr. rasta primėtyta daug komunistinių proklamacijų, kuriose apgailestaujami jų pernai sušaudyti komunistai.

Naujoji mokykla. Kauno m. Valdyba baigė irenti nauja pradžios keturių komplektų mokyklą prie Darbininkų ir Zanavykų gatvės. Spėjama, kad visa patalpa jau bus galutinai irenta iki sausio 14 dienos.

Tuomet numatoma mokyklos nauna pašventinti, kad tuojo metu galėtų būti pradėtas ir valkų mokyklos. Darbai dirbamai ne tik dienros metu, bet ir vakarais, kad visą statybą kuogrebusių baigtu.

K.M.V.I.B.

Kanalizacijos darbai žemos metu bus kiek sustabdyti. Dirbusieji prie kanalizacijos darbu darbininkai gaus dirbti vos po kelias dienas i savaitę. Bus daromi tik prijungimai atskirų namų prie kanalizacijos tinklo, būtų prijungti prie kanalizacijos įstaigų krante, kad galima būtų prijungti prie kanalizacijos tinklo Karo Ligoniene.

K.M.V.I.B.

PROVINCIIA.

Naujo mokslo skelbėjai kaimie.

Rokiškis. „Ryto“ 252 Nr. „moksłas ir propaganda“ rašoma, kad koks tai krajinas vaikšto po kaimus ir niekina V. Jėzū, Marija ir Šv. Sakramentus. Toks krajinas vaikšto ir po Rokiškio apylankę. Jis koks tai biblijistės. V. Jėzū labai gerbia iš jis nieko neniekina. Apie Romanos kunigus pasakoja teisybė. Kunigėliai! Jūs savo jėzuitiškais darbais verčiate žmones ieškoti kitų tikybų.

J.

Vilkai sudraskė dvi avī ir šunį.

Litviniskis. Rokiškio v. Gruodžio 20 d. pil. Aleksėjaus ištvarto per pamata nakties laike vilkas ištraukė dvi aveli ir kieme pasigaves šunį nusineše.

P. Kriukelis.

Panaši Ideja, kaip papirosams.

Rokiškis. Tabakos fabrikantai permanenti dėžutes ir pakeite varda sugauna daugiau rūkančių smalstuolių. Tas pats dedasi ir su krikščioniu laikraščiais. Pirmuji nieks nebenori rašytis, tai dabar kunigai reklamuoją „Mūsų Lirkraštį“. Sako mūsų žmonės, kad šis laikraštis yra išleistas tam, kad kaimečiamis galvas susukti ir vijoje „Mūsų Rytojus“ išsirašytu „M. L.“

J.

Nepasisekė išvogti.

Kulial, Južintų v. Gruodžio 23 d. pil. Dilio pro langą bandė vagis išvogti rūbus. Bet pradėjus baladotis pačiam ūkininkui, kuris buvo grižęs iš vakaruškos, vagis pabėgo išsinešdamas vieną paltą ir suknele. Kitus visus rūbus, vertės 2000 litu paliko surižtus punduose.

P. Kriukelis.

Iš skurdo vagia.

Južintai, Rokiškio ap. Kuliu k. pil. D. nuėjės rorotinių mišių klausyti, pasidėjo savo valgio tarbele pas žyda. Sugrižęs neberado duonos. Žydui nurodžius D. pasivijo apysenę vagilką. D. moterei dovanoto, nes jis vogė iš skurdo. Tik užėję trys seniūnai tą moteri apmušę. Matyt badaujančią moterį priviliojo esanti tarboje duona. Tik seniūnams teisti ir bausti, tai jau geriau, kad nebūtų leista. Šiai metalui, čia kartals atsiros vagiu ir tarpe dabar padorli žmonių, nes skurdas taip didelis, kad turint širdį net kaltinti tokius vagis nebegalima.

P. Kriukelis.

Didelai nuskraustas žmogus.

Rokiškis. Gruodžio 10 d. iš Južintų pil. Černiauskas, pardavės paskutinę karve, netikėtai pameté visus pinigus. Pinigus rado pil. V. Kai jis radės plinigine vartę, tai matė keletas žmonių, kad joje buvę pinigų. Atsilaukus pametėjui, radėjasis gražino tuščią piniginę, aliskindamas, kad ten pinigų nebuvę. Poliečio sustatyta protokolas ir byla perduota taikos teisėjui.

P. Kriukelis.

Padėkos žodis.

Nuoširdžiai tarlu dildinga padėkos žodži visiems tiems, asmenims, kurie netekus man laisvės ir likus mano šeimai sunikot materialiai padėty teikė jai pagalba, o taipgi ir tiems, kurie užjautė moraliai.

Su augsta pagarba

P. Daniūšis.

Meno žinios.

Valstybės teatras. Šiandien, sausio 5 d., baletas „Gulbių ežeras“.

Sekmadienį, dienos metu, komedija „Tarlamasis Ligonis“, vakare K. Petraskui dalyvaujančia „Aida“. Be to, dalyvauja Grigaliene, Jonuškaitė, Kučinskas, Nagrodskis, Sulgins.

Antradienį opera „Pakalne“.

150 milijonų dolerių laivų statybai.

SUKILÉLIU ŠUVIS I ANGLU ATSTOVYBE.

Reuterio gautomis žiniomis, per nesenai įvykusius milišius prie Kabulo vienas kanuolės šovinys pataikė į anglų atstovybės rūmus. Tuo šoviniu vos neužmuštas anglų ministeris. E.

IŠDAVIMAS ČEKOSLOVAKIJO?

Berlynas (I-4) Elta, Pranešimų iš Prahos, suimtas slovakų liaudies partijos vadasis Tuka, kurs kaltinamas valstybės išdymu.

UŽBAIGĖ HAMBURGO UOSTO DARBININKU STREIKĄ.

Vokiečių darbo ministeris Wisselis paskelbė trečiųjų teismo sprendimą Hamburgo laivų dirbtuviu darbininkų streikui likviduoti privalomu. Tuo būdu trijų mėnesių darbininkų kova pasibaigė.

PRIGERĖ AUTOMOBILIS SU 18 DARBININKU.

Netoli belgų miesto Luticho iškrito į patvinusia upę automobilis su 18 važiuavusių iš darbo darbininkų. Visi darbininkai prigėrė.

Didelė auka Lietuvii Mokslo Draugijai Vilniuje.

Dr. Andrius Domaševičius, Panėvėžyje, paaukojo jo buvusius brangius baldus Dr. J. Basanavičiui pagerbti.

Dr. A. Domaševičius Lietuvii Mokslo D-jos Vilniuje įgaliotiniui įteikė tuo reikalu tokia raštą:

Sausio 3 dn. 1929 m.

Panėvėžys.
Lietuvii Mokslo Draugijos Valdybai.

Meblius iš mano kabineto Vilniuje, kur buvo nuolatinė buveinė collegos Basanavičiaus,

aukoju Lietuvii Mokslo Draugijai jo atminimui pagerbti.

A. Domaševičius.

Lietuvii Mokslo D-jos įgaliotinio padėka Dr. A. Domaševičiui

Lietuvii Mokslo Draugijos Valdybos Vilniuje įgaliotas reiškiniu širdingiausia padėka gerb. Dr. A. Domaševičiui, Panėvėžyje už paaukotus Dr. J. Basanavičiaus atminimui pagerbti meblius, kurie sudaro visą Dr. J. Basanavičiaus paskutinės buveinės Vilniuje apstatymą.

Antanas Vallaitis.

1929 m. sausio 4 d.

Idomi paroda Latvijoje.

Zemės ūkio rationalizavimo paroda suruošė Latvijos Zemės ūkio Centro Draugija. Ruosimo tikslas—iškelti iš visu prienamų įrankių ir darbo priemonių vertingiausius ir naudingiausius, kad palengvintų žemės ūkio darbus ir pakeltų derlingumą.

Ypatingai platus yra paprasčiai darbu įrankiai ir padargai—daglių, grėblių, šakių, lopetu ir t. t. skyrius. Idomus yra skyrius, kame matomas atskiro žemės ūkio darbų kaip linu brukimas, daržovių ravėjimas.

Ketvirtadienį mišku departamente įvyko varžytynės. Parduota, kas ilko nuo varžytynių lapkričio ir gruodžio mėnesių. Parduota už 830.562 litus ir gauta priedo prie taksos kainos apie 17%.

Arklį rado miške pasmaugta, žmogaus neranda.

Pil. Mendelis Fainas, gyv. Villijampolė, Jurbarko g-vė 23 nr. prieš Kalėdas išvyko su arkliu pakintytu į viešinkinį vežimėli prekiauti provincijoje. Išvažiavo į Raudondvario, Čekiškės ir Vilkiškių valsčių apylinkes ir nebegržio. Prisavesės turėjo apie 1000 litų pinigų. Be tyrinėdama ir beieškodama kriminalinė policija dingusio Faino rado Nocenu miške netoli Netonių ir Miškinė kaimo, Raudondvario val. arkli pasmaugta ir paslėpta miške nematomuoje vlytoje. Klek tollau nuo arklio taip pat rado ir jo vežimėlį. Reikia manyti, kad Fainas nežinomu piktadarbu apiplēstas ir nužudytas. Jo laivės išskėjimas teisiamas.

EKRANAS.

Metropolitene eina „Zmogus, kuris juokiasi“ — filmas pagal garsų Viktoro Hugo to paties vardo romana.

Palase „Paslaptingasis raudonas rajetis“ — dvieju seriju didelė triukų drama.

Rekorde labai idomi filmas „Gimė Zmogus“. Sovkino pastatymas pagal Svierčkovo apysaką.

Oazol „Kruvinos ir balsies vestuvės“ ir „Paskutinės kavalierius dienos“.

Šeštadienį 6 d. ir sekmadienį 6 d. 1 v. p. p. „Rekordo“ kine kino-filmu valkėmas: „S

Amerikos „Keleivio“ redaktorius apie Valstybės Teatrą.

„Keleivio“ redaktorius, p. S. Michelsonas, rašo iš Lietuvos gyvenimo patirtus išpūdžius. Apie Lietuvos teatrą ir opera jis pareiškia sekamai:

„Kuomet ekonominis Lietuvos gyvenimas turto amerikieti šiurpuliai, tai jos teatras ir opera Kaune daro be galio malonius išpūdžio. Teko matyt vaidinant didžiąją Schillerio drąma „Pleškai“ ir operą „Demonas“. Na, tai jau ne amerikoniška scena, kur pataikaujama daugliausia gatviniam skoniui. Čia žmogus matai tikra kūryba, tikra meną. Matai ir gėriesi, ir išėjęs ilgai da igytais išpūdžiais gyvensi. Sodeikai Demonų rolei buvo tikras piktas valdonas. Baletas ir kazokų šokis su kinžala po Petrovo direkcija tiesiog žavėjo publiką.“

„Amerikoje mačiau dang operu, bet nei viena jų man taip nepatiko, kaip Kaune. Ir bilietų kainos Kaune labai piros, nes apacijoje kainoja tik nuo 4 iki 5 litų, tuo tarpu Amerikoje reikia už tokias vietas mokėti nuo 5 iki 10 dolerių.“

Žmoniškumo pavyzdys.

Grižęs šventėmis iš darbo ir nesulaukęs Kaičių švenčiu, staiga (Širdies Ilga) ir netiketai mire kriminalinės policijos valdiniukas Povilas Čerka palikęs be jokio turto nelaimingą žmoną ir jaunu dukterį. Kadangi velionės Šeima pragyvendavo tik iš jo gaunamos mėnesinės algos, tai ivykus tokiai nelaimėj ūselma atsidūrė i kritišką padėti. Kriminalinės policijos valdininkai atsižvelgdami į būvusio bendradarbio ūselmos sunkia materialė būkė nutarė vieitoj ant kapo vainika pirkti, surinkti pinigus ir paskirti velionės nelaimingai ūselmai, kaip parama, sunkioje valandoje. Taip palyginamai neskaitlingas vienos kriminalinės policijos tarnautojų skalčius parodė došnumą ir sumetė 403 litus 16 centų kuriuos ir ieteikė nelaimingo ūselmai.

Nauji raštai.

„Statistikos Biuletenis“. 12 Nr. 1928 m. gruodžio mėn.

Išėjo iš spaudos „Bibliografijos Žinių“ 5 nr. Graičiūnas Jonas. Karo stovis (dušloj). Iš 1920—1928 m. eileraščiu. Kaunas. 1928 m. Viršeli piešė Alg. Jakševičius, išleido Andr. Benešiūnas. Sukrauta „Spaudo Fondo“ knygynė, Kaunas, L. Al. 62 Nr. Kai na 2 litai.

Kauno informacijos kalendorius 1928 metams. Leidžia studentų grupė. Kalendorius iliustruotas, gale Kauno planas. Kai na 1 litas.

Ministère des Affaires étrangères. Liste du corps diplomatique accrédié à Kaunas avec annexe contenant la liste des consuls généraux, consuls, vice-consuls et agents consulaires en Lithuanie. 1928. Oktobre.

„Bibliografijos Žinių“ 5 nr. Žody „Mūsų prenumeratoriams

ir skaitytojams“ randame šiuo idomiu žinių: „B. Ž.“ dabar turi 211 prenumeratorių: 70 bibliotekų, 31 mokytojų, 16 išair. šviet. draug., 9 karin., 8 mokykl., 8 knygynus, 6 įkunigus, 3 advokatus, 3 provizorių, 2 pa siuntinės užsieny, 55 atskirų asmenis. Redakcija praneša, kad reikia 800 prenumeratorių, kad žurnalas leidimas apsimokėtu. Žurnalas eis ir toliau.

Redakcija skaitytojus prašo žurnalą platinti, nes nedaug reikia padaryti, kad „B. Ž.“ žurnalas apsimokėtu ir būtų papigintas.

Redakcijos atsakymai.

J. Mundriui. „Skrybėlioti barbarai“ silpnas, pasiimta tema beraštant vis labiau ir labiau apsunkinama daugybe filosofinių minčių ir ju išrišmas sunkiai tokiu būdu, kaip Tamsta pasiēmei, yra galimas. Yra prieštaravimų ir aiškių mokslo tiesoms nusikaltimų. Bet Tamsta, neimdamas tokiu sunkiu temu ir trumpesnius dalykelius pasiėmės apdirbtis galėtum.

A. Lengallai. „Naktinis Kaunas“ nejdésime.

Radio kalendorius.

Seštadienį. I. 5. 12:00: — L. o. n. 16:00: — Patefono muzika. 16:15: — K. Berulis: Krikščionybės itaka lietuvių pasa-

koms. II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

— indiškas romansas. 5) Prisovski: „Réverie“. 6) G. Roscy: „Laisvės dvasia“ — maršas 19:15: — Sveikatos Patarėjas. (Sveikatos Dr-ja). 19:30: — Vakaro pramoga.

Sekmadienis. I. 6. 15:30: — Vaikų valandėlė. 16:00: — Javimo pusvalandis. 16:30: — Sveikatos pusvalandis. Dr. Jur gelionis. 17:00: — „Ukis ir Gyvenimas“. Red. J. Ardickas. 17:55: — L. o. 18:00: — Vilniaus valandėlė. (Pranešimas lietuviškai ir gudiskai). 18:40: — Saulių pusvalandis. 19:10: — „Namai ir moteris“. Red. O. Mašiotienė. 19:40: — Vakaro pramoga.

Pirmadienis. I. 7. 12:00: — L. o. n. 17:00: — Vytautas Bičiūnas: Tekančios saulės kraštuoje. 17:40: — Japonų ir kinų muzikos valandėlė. (M. Hofmekleris). 18:00: — L. o. n. 18:15: — Allo, nebūkėmolto Motiejai. 18:45: — K. Berulis: Krikščionybės itaka lietuvių pasa-

koms. II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

8) Dvoržak: Slaviška rapsodija. C-dur. 9) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 10) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 11) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras. Dir.

Ferd. Virzingas. 1) Karnavalius: Lietuviška rapsodija. 2)

Tehervan: Transilvaniška rapsodija. 3) Liszt: Vengriška rapsodija. 4) Dvoržak: Slaviška rapsodija. As-dur. 5) Kämpfert: Švabiška rapsodija. 6) Leandovski: Hebraiška rapsodija. 7) Chabrier: Ispaniška rapsodija.

II. 19:15: — „Užburtas valsas“. A. Smithoffo 1 v. juokai. Dalyv.: p. Vakarytė, Valst.

Operos solistas J. Katedė (bosas) ir Valst. Dramos artistas J.

Petrauskas. 20:15: — Rapsodių

vakaras. Radio orkestras.